

DEL 1: Plan mot diskriminering och kränkande behandling lå 24/25

*Alla kan, alla vill, alla behövs. Tillsammans gör vi
Vendelsöalmsskolans elever till vinnare av framtiden!*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sida

Inledning	3
Grunduppgifter	
Utvärdering av fjolårets plan	4
Kartläggning	7
Resultat och analys	
Resultat gällande fritidshem åk 1–3 samt grundskolan åk 1–9	
Analys av resultat	9
Rutiner för akuta situationer	13
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	
Rutiner för att utreda, åtgärda och följa upp när elev kränks av andra elever	15
Rutiner för dokumentation av kränkingsärenden	17
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal	18
Bilagor	19
Begrepp (DO)	
Diskrimineringsgrunder (DO)	20
Handlingsplan vid kränkningar på sociala medier	22

Inledning

Skolan har skyldighet att aktivt arbeta mot trakasserier och diskriminering enligt Diskrimineringslagen (2008:567; rev. 2017) samt mot kränkande behandling enligt Skollagen (2010:800, kap. 6). Skolan har också skyldighet att utarbeta en plan för detta arbete.

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande årsplan (Skollagen 2010:800, kap. 6).

Vendelsömalmskolan har valt att samordna dokumentationen och arbetet med främjande likabehandling och förebyggande åtgärder gällande såväl kränkande behandling som trakasserier och diskriminering i denna *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*, som utgörs av del 1 och del 2 i syfte att göra den mer tillgänglig för läsaren.

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen: grundskola, anpassad grundskola och skolbarnomsorg.

Ansvarig för planen: Biträdande rektor Anneli Molander

Vår vision: *Alla kan, alla vill, alla behövs. Tillsammans gör vi Vendelsömalmskolans elever till vinnare av framtiden!*

Planens giltighetstid: Planen gäller från 2024-09-01 till 2025-08-31.

Elevernas delaktighet: Eleverna i grundskolan har under vårterminen 2024 besvarat Vendelsömalmskolans egen trygghetsenkät, som innehåller frågor om trygghet/otrygghet, kränkande behandling och diskriminering. Eleverna kunde också ge sina tips på vad skolan kunde göra för att utöka elevernas trygghet i samma enkät.

Eleverna i grundskolan har fått diskutera resultatet av trygghetsenkäten i början av höstterminen under ledning av klasslärare/mentor. Högstadiееlever har i maj erbjudits möjlighet till att enskilt utvärdera planen via en webbenkät.

Vårdnadshavarnas delaktighet: Vårdnadshavare har getts tillfälle att lämna synpunkter kring skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling, när de har erbjudits att delta i utvärderingen av skolans plan i maj/juni 2024 via en webbenkät. En del vårdnadshavare svarade också på frågor om elevernas trygghet i Haninge kommuns skolenkät under vt 2024.

Personalens delaktighet: All skolans personal har i juni 2024 getts möjlighet att tillsammans med sitt arbetslag/sin arbetsgrupp utvärdera skolans plan inklusive sin egen del i tillämpningen av planen samt lyfta fram områden som behöver utvecklas.

Förankring av planen: *Plan mot diskriminering och kränkande behandling lå 24/25* ska diskuteras under höstterminen i skollednings- och ledningsgruppen innan den läggs på skolans hemsida, där föräldrar och allmänhet får ta del av den. Senast under vecka 40 ska lärarna, fritidspersonal och övrig personal ha fått tillgång till den via Unikum och Teams.

Trygghetsteamet ska under höstterminen 2024 informera eleverna om planen, främst om vad eleverna ska göra om de känner sig kränkta samt om vad skolan kommer att göra om anmälan om kränkningen kommer in.

All personal ska i sitt arbetslag och under ledning av utvecklingsledare diskutera hur denna plan ska förankras i den aktuella elevgruppen och hur planens åtgärder ska användas i den egna verksamheten.

Klasslärarna/mentorerna ska informera och diskutera planen med sina ansvarselever på det sätt som är lämpligt för elever i den aktuella årskursen. När klasserna och fritidshemmet senare arbetar med värdegrunden och genomför olika åtgärder som finns i planen ska personalen kommunicera detta till såväl elever som föräldrar så att de kan se hur arbetet knyter an till planen.

Utvärdering av fjolårets plan

Genomförande av utvärdering: I juni 2024 genomförde personalen en utvärdering av *Plan mot diskriminering och kränkande behandling lå 23/24*. Detta skedde via en webbenkät som besvarades gemensamt av det egna arbetslaget/den egna arbetsgruppen. Även högstadieleverna och vårdnadshavare fick erbjudande om att utvärdera planen individuellt genom en webbaserad enkät.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan: Högstadielever, personal och föräldrar var inbjudna att vara direkt delaktiga i utvärderingen. Sammanlagt valde endast fyra vårdnadshavare, fem högstadielever samt sju av tio arbetslag/arbetsgrupper att delta i utvärderingen. Sex av svarande arbetslag kände till skolans plan. Ingen av de fyra vårdnadshavarna som startade utvärderingen avslutade den. Endast en av fem svarande högstadieleverna kände till planen. Resultatet från den enkätundersökning som eleverna deltog i visade också indirekt vilka mål som hade uppnåtts och vilka åtgärder som hade/inte hade gett resultat.

Kort sammanfattning av utvärdering

Anpassad grundskola: Personalen har fortlöpande arbetat för att främja likabehandling och för att förebygga kränkningar enligt förra läsårets plan. De har arbetat för att erbjuda lugn och strukturerad skolmiljö för sina elever. Eleverna har fått individanpassad träning i att tolka sociala koder och att styra beteenden. Dock har personalen i samband med läsårsutvärdering lyft fram vikten av att alla rutiner och planer behöver även följas när det är vikarier i verksamheten eftersom det är viktigt för elevernas trygghet.

Grundskolan: Utvärdering visar att sex av de olika personalgrupperna känner till *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* och har fått kännedom om den antingen i samband med APT, på Unikum eller har fått information från kollega. Eftersom svarsunderlaget från vårdnadshavare och högstadielever är så lågt, kan inte deras svar tas med i denna plan. Därför kommer tyvärr utvärderingen att endast präglas av Vendelsöalmsskolans egen personals syn på hur planen har fungerat.

Personalens utvärdering av skolans främjande likabehandlingsarbete har till stor del gett ganska bra resultat även om det finns utrymme att utveckla dessa åtgärder ännu mer. Arbetslagen har

arbetat på olika sätt med Vendelsömalmskolornas värdegrund och haft dess symbol Fyrklövern (kunskap, samarbete, trygghet, glädje) som riktmärke i arbetet.

Alla svarande arbetslag har genomfört främjande likabehandlingsarbete i sina klasser. Skolans stadievisa elevråd har under läsåret fått samtala om de stadiegemensamma ordnings- och trivselreglerna och komma med synpunkter. Alla arbetslag har i möjligaste mån försökt att upprätthålla dessa regler även om dessa har inte alltid kunnat följas när oförutsägbara händelser har inträffat.

AL F-3 genomfört Fyrklöverdag och både AL F-3 och AL 4–6 har arbetat aktivt med skolans värdegrund medan AL Fritidshem har ansvarat för organiserade rastaktiviteter i åk 1–3. Lågstadiet organiserade rastverksamhet har lett till minskat antal konflikter elever emellan och de konflikter som uppstått har ofta kunnat lösas på plats av fritidspersonal som ansvarat för de flesta av rasterna.

AL 4–6 och de tre olika arbetslagen på högstadiet har haft gruppstärkande övningar och klass- och mentorsdagar med aktiviteter som en del av det främjande likabehandlingsarbetet.

Arbete med Machofabriken (åk 4–9) verkar dock inte ha genomförts och även skolans s.k. genusgrupp verkar inte ha kommit i gång under läsåret 23/24.

Även om det har funnits schemalagda rastvärdstider i högstadiets korridorer så har det funnits tider då elever vistats i korridorer utan vuxentillsyn. Detta bekräftas av att högstadieelever har i sina trygghetsenkätssvar önskat fler personal som ska finnas i korridorer samt fler personal som man kan samtala med. Även önskan om fler sittplatser i korridorer har kommit från några högstadieelever.

Skolans arbete med att förebygga kränkande behandling och diskriminering får olika betyg från olika arbetslag. Medan AL F-3 menar att det förebyggande arbetet f-har fungerat bra på lågstadiet tack vare rastverksamhet så menar AL 4–6 att skolans förebyggande arbete har varken fungerat bra eller dåligt samt att det behöver utvecklas. AL 4–6 uppger som skäl till sitt svar att de känner att de alltid är i händelser och är bra på att följa upp det, men att de inte kan eller har förutsättningar att jobba pro-aktivt. De tar också upp arbetet med Machofabriken som lades ned under läsåret. AL 4–9 ger bland annat samtal om sexualitet och kränkningar samt arbete med skolans värdegrund som exempel på genomförd förebyggande arbete.

Alla svarande lärararbetslag har samlat in elevernas mobiltelefoner varje morgon. Detta har fungerat bra i de flesta fall men undantag då elever vägrat lämna in sina telefoner har funnits.

Enligt AL 7 och AL 8 så har skolans förebyggande arbete fungerat varken bra eller dåligt. Båda dess arbetslag har varit rastvärdar inomhus i högstadiets korridorer. AL 7 har arbetat med olika typer av rollspel/fyrhörnsövningar/case under läsåret 23/24. Trots arbete med trygghetskapande aktiviteter så menar AL 7 att evakueringen av en skolbyggnad och personalfrånvaro påverkade detta arbete negativt inom det egna arbetslaget då de tappade något i engagemanget.

AL 9 har haft samtal med sina elever kring lagar/föreskrifter gällande kränkningar och om sexualitet. De har haft tillsyn av elever i omklädningsrummet och lett organiserade rastaktiviteter. Trots olika förebyggande åtgärder så menar AL 9 att det förebyggande arbetet har

fungerat dåligt eftersom de inte har kunnat få bukt på de kränkningar som skett mot elever och personal i en klass.

På frågan om hur personalens nolltolerans mot alla former av kränkande behandling och diskriminering har fungerat i allmänhet på skolan svarade ett arbetslag (AL) att det har fungerat mycket bra, tre AL att det har varken fungerat bra eller dåligt samt ett AL att det har fungerat dåligt medan två arbetslag svarade också att det behöver utvecklas. När samma fråga ställdes till det egna arbetslaget så var det två arbetslag som tyckte att just deras nolltolerans hade fungerat mycket bra och ett arbetslag ansåg att deras nolltolerans hade fungerat bra. Två av arbetslagen ansåg att deras nolltolerans hade fungerat varken bra eller dåligt medan ett av dessa två arbetslag tyckte också att deras nolltolerans behöver utvecklas.

En viktig del av skolans arbete mot kränkningar och diskriminering är att både anmäla, utreda och åtgärda kränkningar. Därför är det viktigt att all personal vet hur och var anmälan om kränkningar görs. Arbetslagen fick därför svara på frågor om vilka ärenden som skulle anmälas i DF-respons och vilka i KIA. Arbetslagens utvärdering visade att det fanns två av svarande arbetslag som inte kände till de rätta anmälningsskanalerna. Detta är något som behöver åtgärdas snarast.

Årets plan ska utvärderas senast: 2025-06-17.

Utvärderingssätt: Läsårets plan 24/25 ska utvärderas på tre plan:

1. Elevernas utvärdering i maj/juni 2025: Eleverna i åk 4–9 inbjuds att självständigt delta i en webbaserad utvärdering på lektionstid/mentorstid.
2. Föräldrarnas utvärdering i maj/juni 2025: Föräldrarna inbjuds att göra en webbaserad utvärdering av planen.
3. Personalens utvärdering i juni 2025: Personalen ska utvärdera planen i sina olika arbetslag/arbetsgrupper via en webbenkät. Utvärderingen ska genomföras utifrån både slutna och öppna frågor.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder: Skolans webbaserade enkätundersökning för grundskoleelever. Personal har rapporterat kränkningar gällande elever via DF-respons.

Områden som berörs i kartläggningen: Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Delaktiga i kartläggningen: Grundskoleelever deltog i skolans egen enkätundersökning om trygghet/otrygghet, kränkande behandling och diskriminering i maj 2024. Sammanlagt började 488 grundskoleelever svara i undersökningen men endast 433 av dem slutförde enkäten. På lågstadiet började 144 elever (67 flickor/71 pojkar/4 annat alt. vill ej svara) svara på enkäten medan 139 slutförde den. Av fritidshemmets elever deltog 101 elever i enkätundersökningen. På mellanstadiet påbörjade 143 elever (66 flickor/73 pojkar/6 annat alt. vill ej svara) trygghetsenkäten medan 137 slutförde den. Motsvarande siffror för 7–9-enheten är att 202 påbörjade enkäter varav 158 elever (69 flickor/88 pojkar/1 vill ej svara) svarade på flertalet frågor medan 152 elever slutförde hela trygghetsenkäten.

Personalen har fortlöpande under läsåret kunnat rapportera in kränkningar i DF-respons.

Resultat och analys av resultat

Vendelsöalmsskolans resultat i Haninge kommuns skolenkät

Sammanlagt 80 vårdnadshavare svarade på Haninge kommuns skolenkät. Enligt dem stämmer det helt och hållet/ganska bra (80 %) att deras barn känner sig trygga på Vendelsöalmsskolan medan ca 11 % av dem anser att detta stämmer ganska dåligt och 6 % att detta inte stämmer alls. På påståendet *I mitt barns skola reagerar de vuxna om de får reda på att en elev blivit kränkt* svarade drygt hälften att detta stämmer helt/ganska bra medan nästa 24 % inte visste något om detta. Knappt 9 % av svaranden menade att påståendet stämmer ganska dåligt samtidigt som 15 % av svaranden ansåg att detta stämmer inte alls.

Även om majoriteten av vårdnadshavarna svarar att deras barn inte är rädda för andra elever eller för personal på skolan så finns det ändå elever som är det. Enligt vårdnadshavarna stämmer det helt och hållet att det finns elever (12,5 %) och personal (3,8 %) som deras barn är rädda för.

Resultat gällande fritidshem åk 1–3 samt grundskolan åk 1–9

Sammanlagt 433 elever i åk 1–9 svarade på skolans trygghetsenkät. Av dessa svarade även 101 elever på frågor om fritidshem.

Frågor om trygghet: Majoriteten av elever på fritidshem och grundskolans alla årskurser känner sig trygga på olika områden inom- och utomhus. Dock uppger flera elever i varje årskurs och på fritidshem att de känner sig delvis eller helt otrygga på vissa platser.

Fotbollsplanen då elever är där tillsammans med andra fritidslever uppges vara den mest otrygga platsen för fritidselever: 23 elever känner sig delvis otrygga medan 5 elever känner sig helt otrygga där. Flera fritidselever svarar också att de känner sig delvis (20) eller helt otrygga (2) på gräsplanen på fritidstid; delvis (17) och helt otrygga (2) på stängningsavdelning samt delvis (18) och helt otrygga (4) på skolgården under fritidstid.

Lågstadieelever uppges korridoren på högstadiet som den mest otrygga platsen på skolan. Medan 27 elever svarar att det är en otrygg plats svarar 51 elever ”både och”. Även omklädningsrummet är en helt otrygg (11) eller delvis otrygg (48) plats enligt dem. Flera lågstadieelever svarar också att kapprummen/korridoren framför klassrummen är delvis otrygg (46) eller helt otrygg (2) plats medan fotbollsplanen är delvis (42) eller helt otrygg (5) plats. Majoriteten av lågstadieelever pratar med en rastvärd, kamrat eller sin klasslärare om de känner sig otrygga.

Resultatet av årets trygghetsenkät visar att mellanstadieelever verkar rent generellt ha varit de mest otrygga eleverna på skolan under lå 23/24 eftersom många elever har uppgett sig vara helt eller delvis otrygga på flera platser på skolan.

Även om de flesta av svarande mellanstadieelever känner sig trygga i klassrummet svarar ändå många elever att de känner sig delvis (47) eller helt (8) otrygga där. Korridoren utanför klassrummet (58 delvis otrygg/9 otrygg) samt omklädningsrummet (48 delvis otrygg/24 otrygg) uppges vara de mest otrygga platserna på skolan. Men även toaletterna i G-huset och korridoren i högstadiebyggnaden på väg till matsalen är delvis eller helt otrygga platser för flera mellanstadieelever.

Enligt högstadieelever är omklädningsrummet den mest otrygga platsen på skolan. Sex elever menar att det är en otrygg plats medan 33 elever ser omklädningsrummet som delvis otrygg plats. Även de olika korridorerna på olika våningar uppges av högstadieeleverna att vara delvis eller helt otrygga platser på skolan. De flesta svaranden (64) gör ingenting om de känner sig otrygga medan 58 elever pratar med sin kamrat och 39 elever med sin mentor.

Övervägande majoritet av alla svarande elever i åk 1–9 känner sig trygga med sin mentor/klasslärare, lärare som de känner samt med sina klasskamrater även om det finns också elever på varje stadium som inte gör det helt. Otryggheten ökar ju mindre kontakt och kännedom om andra elever och personal som eleverna har vilket samtliga stadiers resultat visar.

Många fritidselever känner sig delvis (49) eller helt otrygga (12) med elever från andra fritidsavdelningar och sannolikt även med personal från andra fritidsavdelningar även om just denna fråga hade av misstag sammanblandats med en annan fråga i enkäten vilket gör att exakta siffror saknas i detta fall.

Majoriteten av lågstadieeleverna svarar att de känner sig delvis (77) eller helt (32) otrygga med andra elever som de inte känner samt delvis (67) eller helt otrygga (30) med andra lärare som de inte känner.

Likartade svar kommer också från mellan- och högstadieelever. Drygt 77 % av mellanstadieelever känner sig delvis (80) eller helt (26) otrygga med andra elever i skolan och över 67 % känner sig delvis (72) eller helt otrygga (20) med lärare som de inte känner.

Även många högstadieelever uppger att de känner sig delvis (70) eller helt otrygga (55) med andra elever som de inte känner samt delvis (53) eller helt otrygga (6) med lärare som de inte känner.

Frågor om kränkande behandling, trakasserier och mobbing: Även om majoriteten av skolans svarande elever (319 av 433) inte har blivit kränkta av andra elever på skolan, så uppger en stor andel elever i varje årskurs att de har känt sig kränkta av en annan elev i olika omfattning under läsåret 2023/2024. Av svarande fritidselever uppger 28 elever att de har känt sig kränkta på fritidshem.

Det vanligaste sättet som skolans elever har blivit kränkta på har varit genom att de har blivit retade eller att de har fått ta emot elaka ord/kommentarer. Även fysiska kränkningarna i form av sparkar, slag, knuffar samt hot om våld har förekommit.

Tio lågstadieelever, åtta fritidselever, 11 mellanstadieelever och 10 högstadieelever har känt sig kränkta på grund av någon av diskrimineringsgrunderna kön, etnicitet, ålder eller sexuell läggning. Sammanlagt 54 elever i åk 1–9 medger att de själva har kränkt andra elever under lå 2023/2024. Även 8 fritidselever berättar att de har kränkt andra elever mest med fula ord men även genom slag på fritidshem.

Flera elever (55) svarar att de har känt sig kränkta av någon vuxen på skolan. De flesta av dem (31) är högstadieelever. Majoriteten av alla svarande eleverna (349) uppger att de vet vad de ska göra om de känner sig kränkta, trakasserade eller diskriminerade samtidigt finns det fortfarande sammanlagt 84 elever på olika stadier som inte vet det.

På frågan om personal behandlar alla elever lika svarar 44 mellanstadieelever JA, 41 NEJ och 50 elever att de inte vet. Högstadieelever svarar JA (44), NEJ (53) och VET INTE (56). Flera elever som svarar NEJ menar att flickor och de elever som är ”duktiga” behandlas bättre än pojkar och elever som inte är så ”duktiga” i skolan.

Analys av resultat

Kartläggningen visar att majoriteten av elever i grundskolan inkl. fritidshemmet känner sig trygga på Vendelsöalmsskolan även om undantag på plats och med vilka personer man är med finns. Alla elever känner sig således ännu inte helt trygga på alla platser och med alla elever och alla lärare på skolan. Resultat gällande anpassad grundskola saknas tyvärr.

Precis som under de senaste åren så har omklädningsrummet och olika korridorer på hög-, mellan och lågstadiet utpekats bland de mest otrygga platser i grundskolan medan fotbollsplanen, gräsplanen och skolgården uppges av fritidseleverna tillhöra de mest otrygga platserna på fritids.

Det som är anmärkningsvärt är att stor andel av lågstadieeleverna uppger högstadiets korridor (drygt 56 %) och omklädningsrummet (drygt 42 %) som delvis eller helt otrygga platser trots att de oftast har med sig medföljande personal till/från matsalen och i omklädningsrummet. Vid personalfrånvaro och när personalens olika uppdrag har överlappat varandra har det dock inte alltid kunnat vara personal i de båda omklädningsrummen vilket kan ha påverkat elevernas

känsla av otrygghet. Frågan är varför inte vuxennärvaro är tillräcklig för att säkerställa elevernas känsla av trygghet. Vad mer måste göras för att utöka elevernas trygghet?

Det är ytterst ovanligt att elever rapporterar om kränkningar i omklädningsrummet. Med tanke på den stora andel av elever som uppger att de känner sig delvis eller helt otrygga i omklädningsrummet så borde nog antalet anmälda kränkningar där motsvara denna andel, eller? Men så är inte fallet. Därför behöver vi försöka finna andra förklaringar till denna känsla av otrygghet.

Några mellanstadieelever har uttryckt önskan om att omklädningsrummen borde fixas till och städas bättre. Sådana önskemål har även kommit från andra elever. Frågan är om den mindre tilltalande fysiska miljön i omklädningsrummen kan vara en av bidragande faktorerna till vissa elevers känsla av otrygghet. Sannolikheten är dock stor att den psykiska miljön i omklädningsrummen kan vara en ännu större bidragande orsak till elevers otrygghet.

En alternativ förklaring till känslan av otrygghet kan därför finnas i att det kan kännas jobbigt och obekvämt att byta om inför andra elever, även om det är klasskamrater. Att elever sedan kan ibland behöva vistas i samma eller angränsande omklädningsrum och byta om inför elever som de inte känner lär också bidra till denna känsla av otrygghet. Detta är en sannolik förklaring med tanke på att så många elever uppgett att de rent generellt sätt känner sig delvis eller helt otrygga med andra elever på skolan.

Men hur ska vi rent konkret göra för att generellt utöka denna känsla av trygghet hos våra elever när vi vet att känslan av trygghet betyder helt olika saker för olika elever? Kanske kan vi börja med att försöka ordna upp de praktiska och logistiska saker som eleverna lyft upp som bidragande orsak till otrygghet. Såsom exempelvis att kräva bättre städning av omklädningsrummen samt att försöka schematekniskt minimera de tillfällen då yngre och äldre elever möts i anslutning till omklädningsrummen.

Viktigt är också att fortsätta med vuxennärvaron på lågstadiet men frågan om utökad vuxennärvaro på mellan- och högstadiet lär vara en svårare sak att lösa eftersom det sannolikt skulle kräva anställning av mer personal eftersom ordinarie lärarnas scheman är oftast fullbokade. Svårast är dock att komma åt själva ”känslan av otrygghet” då den är så individuell. Däremot borde pedagogerna ändå kunna samtala om denna känsla med sina elever och fråga dem om deras tankar om detta.

Även korridoren på högstadiet har av elever i åk 1–9 lyfts fram som en otrygg plats. Trängseln och medföljande ljud på grund av att det under vissa tider vistas många elever i korridoren kan troligen leda till vissa elevers känsla av otrygghet. Detsamma lär gälla när yngre låg- och mellanstadieelever möter äldre högstadieelever även om de sistnämnda inte skulle säga eller göra något. En av de mest sannolika orsakerna till alla elevers (åk 1–9) otrygghet i högstadiets korridorer är det faktum att de där kan möta otaliga elever och många lärare/personal som det inte känner vilket bekräftas av resultatet i trygghetsenkäten. Mötet med alla dessa okända personer kan mycket väl vara skrämmande för de yngre elever vare sig de har medföljande personal eller inte.

Personal på högstadiet har haft schemalagda rastvärdstider men det har varit svårt att alltid ha rastvärdar i korridorer då antingen högstadieelever har vistats där eller då låg- och mellanstadieelever har passerat korridorer på väg till och från matsal, etc.

På mellanstadiet har få rastvärdar funnits inomhus på grund av tigha lärarscheman. Mellanstadieelever efterlyser mer närvarande personal och personal som de kan prata med. Elever ska helst inte vistas i korridorer under sina raster men om/när även elevers scheman har varit tigha så har de inte alltid hunnit gå ut alt. har inte velat gå ut. Kränkningar blir svåra att förebygga om/när flera elever vistas i trånga utrymmen utan vuxentillsyn. Elevers scheman behöver ses över och de behöver erbjudas mer organiserade rastaktiviteter utomhus i syfte att förebygga kränkningar inomhus och även utomhus.

Både flera lågstadieelever och fritidselever har uppgett fotbollsplanen som delvis eller helt otrygg plats. Frågan är om det är själva aktiviteten och den fart som aktiviteten genomförs med som bidrar till känslan av otrygghet. I fotbollsspel kan det vara svårt att undvika att man ibland råkar knuffa en annan elev eller att en boll träffar en mitt i farten. Självklart kan elever också bli osams om mål och regler vilket troligen också bidrar till känslan av otrygghet, Elever i åk 1–3 är aldrig på fotbollsplanen utan vuxentillsyn och ev. kränkningar brukar tas tag i på en gång. Trots detta så vill flera elever få ännu bättre möjligheter att spela fotboll samtidigt som de också önskar mer personal som kan hjälpa till vid behov.

Många lågstadieelever inkl. fritidselever menar att kapprummet/korridoren utanför klassrummet är delvis eller helt otrygg plats. Om flera elever släpps samtidigt dit så uppstår det trängsel och därmed både oavsiktliga och avsiktliga knuffar. Risk för konflikter ökar. Eftersom det inte går att göra något åt kapprummen för att göra dem större eller minska antalet elever i klasserna, så återstår andra enkla förebyggande åtgärder, såsom att lärarna/fritidspersonal släpper ut och in elever i mindre grupper. Det borde inte vara svårt att genomföra och upprätthålla.

Flera elever i åk 4–6 känner sig också otrygga i de olika toaletterna i G-huset. De har också berättat att toaletterna på nedervåningen går ibland i baklås och det går inte att låsa upp dem vilket skapar otrygghet. Därutöver blir de otrygga när andra elever knackar och rycker i dörren när de är på toaletten. Ett sätt att utöka tryggheten är att säkerställa att elever inte kan låsa upp samt inte knackar och rycker i dörrar men då behövs det vuxennärvaro i korridorer tills alla elever förstår vikten av att lämna toaletterna och eleverna i dem i fred.

Fortfarande finns det elever som har känt sig kränkta av andra elever såväl på fritidshemmet som i olika årskurser. Vanligaste sättet att bli kränkt på har varit att eleverna har blivit retade genom elaka ord och kommentarer. Denna typ av verbala kränkningar har dessvärre varit konstant hög under de senaste åren. Tyvärr verkar vissa kränkande ord användas så slentrianmässigt mellan elever att särskilt äldre elever inte ens reagerar längre då dessa ord används, vilket lär också bidra till att användningen av dessa ord fortsätter. Kanske har också vi vuxna lagt ned för lite tid och energi för att lyfta upp elevernas språkbruk mot varandra och dess konsekvenser i våra samtal med eleverna, eller? En av högstadieleverna uttryckte i enkäten att kränkande ord sätter sig fast på en. Detta är viktigt att förstå och att förebygga,

Hur kan vi förverkliga vår nolltolerans gentemot verbala kränkningar under läsåret 24/25? Vi behöver ta kraftfulla, gemensamma tag för denna typ av kränkningar, eftersom genom att göra det så kan vi även på sikt även minska antalet fysiska kränkningar eleverna emellan. Utifrån dokumentationen i DF-respons kan vi nämligen se att det inte är ovanligt att de verbala

kränkningarna också ofta leder till fysiska kränkningar elever emellan. Som tur är så uttrycker några av arbetslagen i utvärderingen av förra årets plan att både all personals och deras egen nolltolerans gentemot kränkningar och diskriminering behöver utvecklas.

Även om trygghetsenkäten inte hade någon fråga om de platser där eleverna har blivit kränkta på så verkar många kränkningar skett just på de ställen där eleverna har utpekat som otrygga platser. Anmälningar i DF-respons bekräftar detta till viss del.

Trots att majoriteten av eleverna vet vad de ska göra om de har blivit kränkta så finns det fortfarande för många elever som inte vet det. Vi behöver säkerställa att varje elev vet det genom riktad information i början av varje termin. Vi behöver också säkerställa att all personal vet hur och i vilket system som olika typer av kränkningar ska anmälas, utredas och åtgärdas.

Det är mycket bekymmersamt att sammanlagt 94 av skolans mellan- och högstadieelever menar att personal inte behandlar alla elever lika. Eftersom skolan ska ha likabehandling av alla elever oavsett kön etcetera och alla elever ska känna att de behandlas lika, behöver skolan på nytt ta tag i utvecklandet av det systematiska genusarbetet under lå 24/25. Detta kan kanske ske genom att arbetet med Machofabriken återupptas i åk 4–9 och genom att skolans genusgrupp återupplivas på nytt.

Utöver att flera elever uppger att elever inte behandlas lika av personal så finns det många elever som känt sig kränkta av vuxna på skolan. Varje elev som har känt sig kränkt av en vuxen är en elev för mycket. Både elever och personal behöver få fördjupad information om vad som är kränkning i lagens mening och personal behöver få veta hur de ska agera om de ser/hör eller får kännedom om att elever känner sig kränkta av någon medarbetare. Det är bland annat genom nolltolerans även inom personalkollegiet som vi eliminera denna typ av kränkningar. Det är en tuff men viktig utmaning att ta tag i.

Resultatet på den aktuella kartläggningen pekar tydligt på vissa förbättringsområden på skolan:

1. Förebyggande arbete gällande trygghet
 - i omklädningsrum,
 - i kapprum/korridor utanför klassrum i lågstadiebyggnaden,
 - på lågstadiets skolgård och baksidan av lågstadiebyggnad på fritidstid,
 - på fotbollsplan när elever i åk 1–3 vistas där,
 - i högstadiets samtliga korridorer samt i korridorer/toaletter i G-huset.
2. Förebyggande åtgärder i syfte att öka elevers trygghet med andra elever än klasskamrater samt med lärare som elever inte känner.
3. Målinriktat och kontinuerligt arbete kring elevernas språkbruk i syfte att eliminera elaka ord och kommentarer. Tätt samarbete med vårdnadshavarna krävs i detta arbete.

4. Förebyggande åtgärder gällande skolans arbete med olika genusfrågor inkl. likabehandling och bemötande av alla elever.
5. Utökad kunskap hos personal hur kränkningar förebyggs och hur kränkningar anmäls, utreds och åtgärdas.

Rutiner för akuta situationer

Policy: Nolltolerans mot kränkande behandling och trakasserier ska råda på Vendelsömalmskolan. Detta gäller såväl elever som personal.

- All personal ska säga till om någon genom ord eller handling kränker eller trakasserar någon annan. Personalen ska säga ifrån och hänvisa till att beteendet är oacceptabelt och förbjudet i lag.
- All personal ska reagera omedelbart genom att ingripa och avbryta pågående kränkande behandling.
- All personal ska anmäla misstanke om kränkande behandling i DF-respons och genom det till rektor/biträdande rektor/trygghetsteamet.

Vendelsömalmskolan ska skyndsamt utreda vid misstanke om kränkande behandling och trakasserier samt utan dröjsmål vidta lämpliga åtgärder om det visar sig att trakasserier eller kränkningar förekommit.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

På Vendelsömalmskolan ska personalen hålla sig underrättad om och sträva efter att ha klar bild över varje elevs skolsituation. Detta ska göras med hjälp av befintliga främjande och förebyggande åtgärder, såsom...

1. Samtal med klasslärare i åk F-3 och/eller fritidspersonal

Elever i åk F-3 har en och samma klasslärare under stor del av dagen och kan när som helst berätta om ev. kränkningar och trakasserier. Eleverna ska uppmanas att göra detta. Ansvarig: Klasslärare/fritidspersonal.

2. Mentorssamtal i åk 4–9

Mentor lyfter aktivt upp trygghetsfrågor med sina elever i samband med mentorssamtal. Eleverna i sin tur kan ta upp frågor om kränkningar/trakasserier med sin mentor. Ansvarig: Mentor i åk 4–9.

3. Skolans trygghetsteam

Trygghetsteamet, som består av personal från olika stadier, uppmanar såväl elever, föräldrar som personal att ta kontakt vid misstanke om kränkningar/trakasserier. Teamet utreder, åtgärder och följer upp anmälda kränkningsärenden som inte kunnat lösas av den personal som ansvarar för eleverna. Ansvarig: Samordnaren för trygghetsteamet.

4. Rastvärdar och personal som äter pedagogisk lunch i matsalen

Rastvärdar håller uppsikt över det som händer på rasten medan kökspersonal/all personal som äter pedagogisk lunch gör detsamma i matsalen. Personalen ska omedelbart gripa in vid eventuella kränkningar och trakasserier. Eleverna som uppmärksammar kränkningar och trakasserier kan rapportera detta till rastvärdar och personal i matsalen men även till all annan personal på plats. Ansvarig: Rastvärdar och närvarande personal.

5. Uppmärksam personal

All personal ska uppmärksamma förändrade beteendemönster hos enskilda elever och elevgrupper, eftersom dessa kan vara tecken på att en elev blir kränkt alt. att elever kränker.

Tecken på att en elev blir kränkt kan till exempel vara att en elev drar sig undan, ser ofta ledsen/olycklig ut, har svårt att koncentrera sig, saknar vänner, etcetera. Ansvarig: All personal.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och föräldrar kan vid misstanke om kränkande behandling och/eller trakasserier vända sig till elevens mentor, skolledning, elevhälsoteam, trygghetsteam eller annan personal.

1. Skolledning

Rektor Kristin Olsson (anpassad grundskola)	08-606 88 47
Bitr. rektor Anneli Molander (åk F-3)	08-606 88 10
Bitr. rektor Camilla Rudemyr (åk 4-9)	08-606 88 25
Adm. chef Poja Sadidi	08-606 88 41

2. Skolans trygghetsteam

Kurator Sunita Långström	08-606 86 95
Lärare Henry Ahlqvist (åk 7-9)	
Lärare Sofi Lind (åk 7-9)	
Idrottslärare Anna Brusell (åk 7-9)	
Slöjdlärare Jüliyet Bahar (åk. 3-9)	
Lärare Stephanie Mandl (åk 4-6)	
Resursperson Pontus Bergholtz (åk 4-6)	
Speciallärare Jannica Johansson (åk F-3)	
Fritidslärare/Förstelärare Maria Larsson (åk F-3)	

3. Skolans elevhälsoteam

Kurator Sunita Långström	08-606 86 95
Skolsköterska Nina Båvits Blom (åk F-3)	08-606 88 59
Skolsköterska Liselotte Almqvist (åk 4-9)	08-606 49 45
Speciallärare Jannica Johansson (åk F-3)	
Speciallärare Ingrid Ek Posserud (åk 4-9)	
Speciallärare Anne Käyhkö (åk 7-9)	
Skolpsykolog Justina Hermansson	
Skolläkare Elisabet Jädersten	

Rutiner för att utreda, åtgärda och följa upp när elev kränks av andra elever

Så fort det finns misstanke om att det förekommer kränkningar ska detta skyndsamt anmälas och utredas. Utredningen ska alltid ske med hänsyn till och respekt för den utsatte och andra inblandade. Alla kränkningar dokumenteras i DF respons. Den personal som uppmärksammar, eller får reda på att något skett har i uppdrag att starta en utredning och vidta akuta åtgärder. I de fall personalen anser att ärendet är utagerat efter de akuta åtgärderna och efter att erforderlig dokumentation gjorts, beslutar skolledningen tillsammans med personalen om det ska avslutas. Vid allvarliga och upprepade kränkningar kan ärendet lämnas vidare till trygghetsteamet enligt nedan.

1. Anmälan om kränkning/trakasserier

Alla former av kränkningar/trakasserier anmäls via DF-respons av den personal som första gången sett eller hört om detta. Då får såväl skolledningen som trygghetsteamet automatisk information om det inträffade. Vid mycket allvarliga kränkningar kontaktas skolledningen omedelbart för att säkerställa att de hunnit ta del av informationen.

2. Uppdrag att utreda

Skolledning/trygghetsteam kan vid behov uppdra åt någon lämplig personal inom trygghetsteamet att utreda situationen. (OBS! Detta gäller enbart allvarliga, upprepade kränkningsärenden, som inte har gått att lösas med hjälp av den personal som först har tagit tag i saken).

3. Utredning

Trygghetsteamet utreder situationen genom samtal med den utsatte eleven och den elev/de elever som befarats ha kränkt/trakasserat eleven. Information ska också vid behov hämtas från elevens/elevernas vårdnadshavare och från berörd personal.

Den utredande personen/Trygghetsteamet gör bedömningen om vilka insatser som ska göras.

4. Åtgärdsplan/Beslut om åtgärder i DF-respons

Om utredningen visar att en elev blivit kränkt/trakasserat ska trygghetsteamet i samråd med skolledning och vid behov i samråd med elevhälsosteamet planera åtgärder för att stoppa kränkningarna/ trakasserierna och för att förebygga att de uppstår igen.

I åtgärdsplanen ska det tydligt skrivas vad som ska göras, hur och när åtgärderna ska genomföras, vem/vilka som ska genomföra dem samt hur åtgärderna ska utvärderas.

Åtgärderna formas utifrån varje enskild elevs behov och därmed olika för alla elever. Exempel på åtgärder:

- *Samtal som grund:* Trygghetsteamet använder ofta enskilda samtal och kontinuerliga uppföljningssamtal med den utsatte eleven och den elev/de elever som kränkt/trakasserat under en tidsbegränsad period som en grundläggande åtgärd. I samband med samtalen kan det också vid behov avslutas avtal om vad eleven förväntas göra tills nästa samtal med eleven.
- *Individuell åtgärdsplan:* Vid behov kan en individuell åtgärdsplan upprättas för den utsatte eleven och/eller för den elev som kränker/trakasserar.
- *Disciplinära åtgärder:* Vid behov kan Vendelsöalmsskolans åtgärdstrappa - som bygger på rektorns möjligheter att vidta disciplinära åtgärder enligt Skollagen (2010:800)

- användas. OBS! Det finns ingen universell metod som fungerar vid varje tillfälle utan åtgärderna utformas utifrån det aktuella behovet.

- *Övriga åtgärder:* I varje enskilt fall görs en bedömning om en anmälan till socialtjänsten eller polis ska göras. Skolledningen upprättar anmälan.
- Vid kränkningar på Internet där både offer och förövare är kända agerar skolan som vid andra fall av kränkningar genom samtal med inblandade och föräldrakontakter. Om kränkningarna är anonyma samtalar skolan med den drabbade och stödjer denne. När det sker kränkningar så kontakter skolan också den hemsida där kränkningarna skett, uppmärksammar sidan på detta och uppmanar ansvariga på sidan att ta bort materialet.

5. Uppföljning av kränkningsärende

- Rutinerna för uppföljning och utvärdering av åtgärdsplanen kan variera från fall till fall. Vissa kränkningsärenden, som kunnat utredas och åtgärdas omedelbart, kan avslutas utan uppföljning.
- Dokumentationen av uppföljning sker i DF-respons.

6. Ärendet avslutas

- När kränkningarna/trakasserierna stoppats och åtgärdats, avslutas ärendet i samråd med den utsatte eleven, den utsättande eleven och aktuell utredare alt. trygghetsteamet. Utredaren skriver då i DF-respons att ärendet är utagerat.
- Skolledning avslutar ärendet officiellt i DF-respons.

Rutiner för dokumentation av kränkningsärenden

1. DF respons - anmälningar och utredningar om kränkande behandling enligt Skollagen (2010:800)

All personal på Utbildningsförvaltningen ska göra en anmälan om kränkande behandling, när så krävs. Inloggning sker via Haninge kommuns intranät, vilket innebär att personalen inte behöver ange några inloggningsuppgifter för att komma in i systemet. Detta gör att systemet är lättillgängligt att hantera för all personal. Anmälan skickas till rektor/ansvarig biträdande rektor och till huvudmannen. Den som har gjort en anmälan blir automatiskt utsedd till utredare av ärendet, men rektor/ansvarig biträdande rektor kan tilldela en annan person rollen som utredare.

Genom att samla alla anmälningar och utredningar i ett verksamhetssystem möjliggörs en systematisk överblick och vi kan på ett enkelt sätt få fram statistik och rapporter. Ansvarig: Rektor/biträdande rektor och trygghetsteam.

Alla kränkningar mot elever dokumenteras i DF-respons.

2. DF respons – Haninges incidentrapportssystem: Olycksfall/tillbud barn/elev

Även olika typer av tillbud och olycksfall som gäller elever ska rapporteras och dokumenteras i DF-respons.

Ansvarsförhållande: Rektorn har det övergripande ansvaret för att skolans personal känner till och följer skolans rutiner för akuta situationer. Rektorn/biträdande rektor ansvarar för att uppdra åt någon personal att utreda, åtgärda och följa upp akuta ärenden. All personal ansvarar för att

hålla sig informerad om vilka rutiner för akuta situationer som finns på skolan samt att följa upp dem. De ansvarar också att snarast möjligt informera skolledningen om det inträffade.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal:

Så fort det finns misstanke om att elev kränks av personal ska detta skyndsamt utredas. Utredningen ska alltid ske med hänsyn och respekt för den utsatte och andra inblandade. Även i detta fall används systemet DF respons.

1. Anmälan om kränkning

När en elev känner sig diskriminerad eller kränkt av någon vuxen ska eleven eller dennes vårdnadshavare vända sig till elevens mentor, skolledning, skolsköterska, elevhälsoteam, trygghetsteam eller annan personal.

2. Information om anmälan till rektor

Rektor informeras och ser till att ärendet utreds samt dokumenteras.

3. Utredning

Rektorn utreder alt. uppdrar åt biträdande rektor eller en annan lämplig personal att utreda och dokumentera ärendet.

- Utredande samtal med kränkt elev.
- Utredande samtal med den som anmält (om det är en annan än eleven i fråga).
- Utredande samtal med elever/personal som har kunskap om ärendet.

4. Rektor samtalar med anmäld personal

Den som blivit anmäld/tilltalad informeras av rektor, om så önskas tillsammans med facklig representant.

5. Åtgärder/Disciplinära åtgärder

Rektor vidtar åtgärder i enlighet med det som utredningen visar. Det kan handla om tillrättavisande eller rådgivande samtal med den anmälda eller samtal mellan parterna. I det sistnämnda fallet ska även någon ur skolledningen samt vårdnadshavare finnas med.

Vid allvarlig kränkning framförs en skriftlig erinran. Även andra disciplinära åtgärder enligt LAS kan komma att vidtas om kränkningarna inte upphör.

Den anställde ska erbjudas stöd från företagshälsovården.

Om utredningen visar att brottsmisstanke finns görs polisanmälan av rektor. I samband med att polisanmälan görs tas också kontakt med socialtjänsten så att de, vid behov, kan erbjuda stöd till elev med familj.

Vid allvarlig kränkning kontaktas alltid linjechef och personalavdelning. Om ärendet behandlas på skolan görs en uppföljning av ärendet inom tre veckor.

Ansvarig: Rektor

Begrepp (DO)

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling.

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. 36

Diskrimineringsgrunder (DO)

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och i stället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på vad som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en

religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon bli ledsen, men det fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Handlingsplan vid kränkningar på sociala medier

Vendelsömalmskolan ska behandla kränkande behandling, trakasserier och mobbing på sociala medier enligt skolans rutiner att utreda, åtgärda, utvärdera och dokumentera.

För att säkerställa underlag för utredning ska följande göras:

- Ta en skärmdump av kränkningen om meddelandet eller bilden fortfarande finns kvar.
- Anmäl kränkande inlägg på sociala medier genom nedanstående länkar. Vid behov av hjälp med att rapportera/ta bort kränkningar: Kontakta skolkurator Sunita Långström (08-606 86 95),

Facebook:

<https://sv-se.facebook.com/help/511854848931973>

Instagram:

<https://sv-se.facebook.com/help/instagram/165828726894770>

Snapchat:

<https://help.snapchat.com/hc/sv/articles/7012399221652-Hur-anm%C3%A4ler-jag-trakasserier-eller-olagligt-inneh%C3%A5ll-p%C3%A5-Snapchat>

Telegram:

Skriv ett mail till abuse@telegram.org

Tellonym:

support@tellonym.me

Tenten:

Kontakta support i appen. Be kurator Sunita om hjälp om du behöver.

Tiktok:

<https://support.tiktok.com/en/>

Snapchat:

<https://help.snapchat.com/hc/sv/sections/5689892350228-S%C3%A5-h%C3%A4r-rapporterar-du>

Youtube:

<https://support.google.com/youtube/answer/142443?hlrm=en>

Vid grov brottslighet görs en polisanmälan.